

Enheten för demokrati, språk och grundläggande rättigheter

23.6.2016

NORDISK SAMEKONVENTION, 13. MÖTET

Tid 25.5.2016 kl. 12.00 - 26.5.2016 kl. 14.30

Plats Ständerhuset, sal 3, Snellmansgatan 9-11, Helsingfors

Närvarande

Finlands delegation:

Johanna Suurpää, direktör, delegationens ordförande

Liisa Saarenmaa, biträdande avdelningsdirektör

Satu Paasilehto, regeringsråd

Heikki Paltto, sametingsledamot

Anne Nuorgam, sametingsledamot

Juha Karhu, professor

Sakkunniga:

Pentti Lähteenoja, avdelningschef

Jurist Kalle Varis, sekreterare för Sametingets ledamöter i delegationen

Yrsa Nyman, konsultativ tjänsteman, delegationens sekreterare

Övriga:

Satu Kaskinen, konsultativ tjänsteman

Ville-Pekka Jokela, praktikant

Norges delegation:

Avdelingsdirektør Kristin Ryan, delegationens ordförande

Rådgiver Magnus Forberg Andersen – rådgiver

Utredningsleder Hildegunn Heinum, delegasjonsmedlem

Seniorrådgiver Lars Ivar Widerøe – delegationens sekreterare

Fagleder/seksjonssjef Carl Erik Moksness - delegasjonsmedlem
Seniorrådgiver Audhild Schanche – delegasjonsmedlem
Seniorrådgiver Torvald Falch, sekreterare för Sametingets ledamöter i delegationen

Sveriges delegation:

Mats Wiberg, ordförande, expeditions- och rättschef
Jacob Wichmann, ämnesråd
Lars-Anders Baer, representant för Sametinget
Josefina Lundgren Skerk, vice ordf. Sametinget
Catharina Adlercreutz, rättsakkunnig
Lars-Marcus Kuhmunen, delegationens sekreterare
Peter Engström, sekreterare för Sametingets ledamöter i delegationen

Tolk: Sirkka Seppänen

1. Inledning

Ordförande Johanna Suurpää hälsade alla välkomna.

2. Dagordning fastställs

Dagordningen fastställdes.

3. Förhandling om kapitel 1-3 och 6-7

Delegationerna förhandlade om kapitel 1-3 och 6-7.

I bilagan till detta protokoll framgår de uppdaterade textförslagen samt i tillämpliga fall de överenskomna skrivningarna för kapitel 1-3 och 5-6 samt anteckningar därtill.

Det bestämdes att alla ska återkomma till de öppna frågorna på liggande förslag i god tid innan nästa förhandling i enlighet med följande:

ART 5: Norge återkommer.

ART 6: Norge återkommer.

ART 10: Sverige och Norge återkommer.

ART 15: Finland och Norge återkommer.

ART 18: Norge återkommer.

ART 22: Norge återkommer med ett förslag.

ART 23: Sverige och Finland återkommer.

ART 45: Finland återkommer med ordförandeförslag innan nästa möte. Sverige och Norge kan återkomma med synpunkter och idéer redan i god tid innan nästa möte.

ART 48: Norge och Finland återkommer.

ART 51: Norge återkommer med förslag.

ART 52: Alla återkommer.

4. Fortsatt arbete och nästa möte

Det beslöts att nästa möte, det 14:e mötet, ska äga rum i Helsingfors eller omnejd den 20-21 september. Det sista mötet kunde äga rum i Enare.

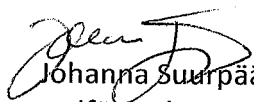
Finland har som avsikt att ca åtta veckor innan nästa möte skriftligen skicka över ett ordförandeförslag på kapitel 4-5.

5. Övriga ärenden

Delegationerna presenterade vad som är på gång inom respektive land.

Mötet avslutades.

Vid protokollet

Johanna Suurpää,
ordförande

Yrsa Nyman
sekreterare

BILAGA: Uppdaterade textförslag till kapitel 1-3 samt kapitel 6-7

Kapitel I

Det samiska folkets allmänna rättigheter

Art. 1 Konventionens ändamål

Konventionens ändamål är att bekräfta och stärka det samiska folkets rättigheter så att samerna kan bevara, utöva och utveckla sin kultur, sina språk och sitt samhällsliv med minsta möjliga hinder av landgränserna.

Art. 2 Minimirättigheter

De rättigheter som skyddas i denna konvention är minimirättigheter. Det hindrar inte den enskilda staten att utvidga samernas rättigheter eller att vidta mera omfattande åtgärder och kan inte användas som grund för att begränsa de rättigheter för samer som följer av andra rättsregler eller internationella åtaganden.

Art. 3 Samernas rättigheter

Samerna är urfolk i de fördragsslutande staterna. Samerna har rätt att bevara, utöva och utveckla sin kultur, sina språk och sitt samhällsliv.

Staterna ska på ett effektivt sätt skydda samernas rättigheter och om det behövs genom särskilda åtgärder underlätta för samerna att utöva dessa.

Art. 4 Rätt till självbestämmande

Det samiska folket har rätt till självbestämmande. Med stöd av denna rätt får det fritt bestämma sin politiska ställning och sin ekonomiska, sociala och kulturella utveckling.

Självbestämmande utövas genom självstyre i interna frågor samt genom konsultation i frågor som kan få särskild betydelse för samerna.

FI Sametinget: föreslår att ”interna frågor” i 2. stycket lämnas bort.

SV o NO: svårt att lämna bort/vill hålla kvar texten, något kunde nämnas i preambeln istället

→ vi återkommer till frågan då vi diskuterar förklaringar eller preambeln

Art. 5 Jämställdhet mellan kvinnor och män

Ordförandetext (FI)

Staterna ska främja jämställdhet mellan samiska kvinnor och män samt flickor och pojkar. Målet är att uppnå jämställdhet mellan samiska kvinnor och män.

Vid beredning av ärenden och beslutsfattande på områden som avses i denna konvention ska staterna [analysera och] beakta vilka konsekvenser en åtgärd får [för jämställdheten/ för både samiska kvinnor och samiska män/dels för samiska kvinnor, dels för samiska män.]

~~Staterna ska aktivt ta hänsyn till målet att uppnå jämställdhet mellan samiska kvinnor och män när de bereder ärenden och fattar beslut på områden som avses i denna konvention. Jämställdhet mellan samiska kvinnor och män ska främjas och säkras.~~

~~Vid beredning av ärenden och beslutsfattande på områden som avses i denna konvention ska staterna analysera vilka konsekvenser en åtgärd har dels för samiska kvinnor, dels för samiska män. Målet är att förebygga oönskade konsekvenser för könen och att öka jämställdheten mellan könen.~~

Åtnjutande av de fri- och rättigheter som anges i denna konvention ska säkerställas utan diskriminering på någon grund såsom kön.

Ytterligare föreslår FI att följande text läggs till preambeln:

Med erinran om de samiska kvinnornas centrala roll för den samiska kulturens fortbestånd.

NO: återkommer om 2. stycket: [analysera och] bort? NO återkommer också om slutet av meningen.

FI föredrar att hålla kvar [analysera och] och föredrar versionen [dels för samiska kvinnor, dels för samiska män].

Art. 6 Samiska barns rättigheter

Ordförandetext (FI)

Staterna ska särskilt främja samiska barns rätt att var för sig och tillsammans med andra samer att bevara, utöva och utveckla sin kultur, sina språk och sitt samhällsliv.

Staterna ska fästa särskild uppmärksamhet vid samiska barns behov och rättigheter då de verkställer sina skyldigheter enligt denna konvention. Samiska barn ska ha rätt till medinflytande inflytande utifrån sin ålder och mognad enligt sin utvecklingsnivå i frågor som gäller dem själva. Vid alla åtgärder som rör samiska barn ska barnets bästa komma i främsta rummet.

NO återkommer [och/eller] i första meningen och angående den språkliga formuleringen: innehållet ok

Art 7 Icke-diskriminering

Ordförandetext (FI)

Samer ska tillförsäkras skydd mot diskriminering som har samband med samisk tillhörighet.

Staterna ska vidta effektiva åtgärder för att motverka diskriminering av och fördomar mot samer samt främja ömsesidig respekt och, förståelse ~~och goda relationer~~ mellan samer och övrig befolkning.

Art 8 Språk

Med samiska avses i denna konvention samtliga samiska språk.

Art 9 Sedvanor

Staterna ska visa tillbörlig respekt för det samiska folkets rättsuppfattningar, rättsliga traditioner och sedvanor.

Staterna ska vid utarbetande av lagstiftning på områden där det kan finnas samiska sedvanor utreda om sådana sedvanor föreligger och om de i så fall bör ges skydd eller på annat sätt beaktas i lagstiftningen.

NO återkommer då ser konventionen i sin helhet

Art 10 Samverkan över landgränserna

Staterna ska underlätta samverkan mellan samer över landgränserna, och ska sträva efter att avlägsna sådana hinder som grundas på medborgarskap eller bosättningsort, eller som i övrigt beror på att samerna är ett folk bosatt över landgränserna.

Staterna ska underlätta för samerna att bevara, utöva och utveckla kultur, språk och samhällsliv över landgränserna. I detta avseende ska staterna särskilt underlätta för samerna att bedriva näringsverksamhet över dessa gränser samt utveckla möjligheter för samerna att få undervisning, hälsovård och socialvård i ett annat av dessa länder när detta framstår som mer ändamålsenligt.

FI Sametinget: föreslår tillägg till slutet på sista meningen: ”för samer/samerna”.

SV o NO: återkommer

FI: kan inte godkänna tillägget, men eventuellt något i preambeln, återkommer om detta. FI förstår innebörden: det får inte vara ändamålsenligt för staten och negativt för användarna av servicen.

Art 11 Symboler

Staterna ska respektera samernas rätt att bestämma om bruk av den samiska flaggan och andra samiska symboler och verka för att samiska symboler synliggörs.

Kapitel II

Självbestämmande

Art. 12 Sametingen

Det ska i var och en av de fördragsslutande staterna finnas ett sameting, som är högsta samiska organ i landet. Sametinget företräder det samiska folket i landet och väljs genom allmän rösträtt bland samerna i detta land.

Bestämmelser om val till sametingen fastställs i lag.

Sametingen ska ha sådant ansvar och sådana uppgifter som gör det möjligt för dem att förverkliga samernas rätt till självbestämmande.

Sametingens uppgifter fastställs i lag. Sametingen bestämmer självständigt vilka övriga frågor de vill arbeta med och yttra sig över.

Art 13 Sametingens rätt till självstyre

Sametingen fattar självständiga beslut i de frågor de enligt nationell lagstiftning ansvarar för samt i övriga frågor de arbetar med.

Art 14 Samarbeten

Sametingen kan ingå avtal om samarbete med andra urfolk samt med nationella regionala och lokala enheter.

Art. 15 Gemensamma organisationer

Ordförandetext (FI)

Sametingen kan samarbeta och bilda gemensamma organisationer och inom ramen för nationell lagstiftning ge uppgifter till dessa. Staterna ska verka för sådana samarbeten. [NO tilläggsförslag: Ifall den nationella lagstiftningen tillåter det kan offentlig[rättslig]a uppgifter/förvaltningsuppgifter ges till sådana gemensamma organisationer.]

NO, FI återkommer.

Art 16 Konsultation

Vid lagstiftning, beslut eller andra åtgärder som kan få särskild betydelse för samerna ska staten konsultera Sametinget. Konsultation ska ske i god anda och enighet med eller samtycke från Sametinget ska eftersträvas innan beslut fattas. Staterna ska så snart som möjligt underrätta Sametinget när de påbörjar arbetet med sådana frågor.

FI:s förslag [o andra offentligrättsliga...] tas bort. Vi återkommer då vi diskuterar kap 4/samrådsartikeln.

NO/SV: vill inte ändra innehållet

FI Sametinget: önskar återkomma till FI:s förslag

Art 17 Konsultation med andra företrädare

Vid lagstiftning, beslut eller andra åtgärder som kan få särskild betydelse för andra samiska intressenter än Sametinget, såsom samebyar, siidaer, renbeteslag, skoltsamernas byastämma eller andra samiska organisationer, ska staten om det finns skäl för det också konsultera företrädare för dem.

Art 18 Internationell representation

Ordförandetext (FI)

Sametingen ska ha rätt att vara representerade i internationella sammanhang när frågor som rör samerna behandlas.

Staterna ska främja samernas representation i internationella institutioner och deltagande i internationella möten.

NO önskar återkomma i ett senare skede, ingen klar ståndpunkt ännu.

Kapitel III

Språk och kultur

Art. 19 Rätt till språk och kultur

Ordförandetext (FI)

Samer har rätt att utöva, använda, utveckla, bevara och till kommande generationer förmedla sina språk och sin kultur. Staterna ska respektera, främja och i lag skydda dessa rättigheter.

Art. 20 Samarbete över landgränserna

Ordförandetext (FI)

Staterna ska främja samarbetena över landgränserna om den samiska språkvården och särskilt om fastställande av språknormer och terminologi.

~~Staterna ska i samarbete med sametingen samarbeta över landgränserna i frågor som rör utbildning och undervisning i och på samiska samt i samers historia, kultur och språk. Staterna ska i samarbete med sametingen främja samarbete över landgränserna mellan producenter av undervisningsmaterial och sametingen i frågor som rör utveckling av undervisningsmaterial på samiska och i samers historia, kultur och språk.~~

Staterna ska samarbeta över landgränserna i fråga om dokumentation, skydd och nyttjande av samiskt kulturarv och traditionell kunskap.

Staterna ska uppmuntra samarbete [över landgränserna] mellan medier som erbjuder ett medieutbud på samiska.

SV/FI/NO: Artikeln flyttas till slutet av kapitlet.

NO föreslår att man i preambeln konstaterar att plikter på många ställen i konventionen läggs på staterna, men att staterna bör beakta samernas självbestämmanderätt mm.

Art. 21 Användning av samiska

Samer har rätt att använda sina personnamn samt få dem godkända enligt nationella regler.

I samiska områden ska samiska geografiska namn kunna godkännas och användas.

Samer har rätt att använda samiska i domstol och vid kontakter med myndigheter i samiska områden.

Staterna ska främja samers möjlighet att använda samiska inom hälso- och sjukvård samt omsorg i samiska områden.

Staterna ska underlätta användningen av samiska utanför de samiska områdena.

Staterna ska inom hälso- och sjukvård samt omsorg ta hänsyn till samiska kulturella förhållanden.

SV föreslår en text i preambeln angående ”samiska områden” vs. ”områden samer traditionellt har använt”

NO: eventuellt kunde sista stycket vara en skild artikel, eftersom den inte handlar om språk. Återkommer då vi ser på helheten.

Art. 22 Samiskt kulturarv, samiska kulturella uttryck samt traditionell kunskap ~~Kulturella uttryck och kulturarv~~

Staterna ska ta hänsyn till samiskt kulturarv, samiska kulturella uttryck och samiskt kulturarv och, inklusive traditionell kunskap, när de fattar beslut i frågor som rör samiska förhållanden. ~~Staterna ska samarbeta över landgränserna om det samiska kulturarvet.~~

Samiskt materiellt kulturarv ska skyddas i lag. Staterna ska verka för att det samiska immateriella kulturarvet tryggas.

Samiskt kulturarv som innehas av staten eller annat offentligt organ ska förvaltas av sametingen eller av museer eller kulturinstitutioner i samarbete med Sametinget.

Staterna ska verka för att samisk kulturegendom återförs och förvaltas enligt tredje stycket.

NO: återkommer med ett förslag.

NO/Sametingets förslag: Samiska kulturmiljön, inklusiva fornlevningar, fornfynd och byggnadsminnen, ska skyddas i lag. Sametinget eller Sametinget i samarbete med myndigheter eller kulturinstitutioner ska ha ansvaret för det samiska kulturmiljöarbetet.

Art. 23 Undervisning

Ordförandetext (FI)

I samiska områden har samer i grundskolan eller i annan motsvarande skolform rätt till undervisning i och på samiska. I andra geografiska områden ska staterna säkerställa att samer ges möjlighet till undervisning i samiska och främja möjligheter till undervisning på samiska.

~~Undervisning i och på samiska ska utarbetas i samarbete med sametingen. Sametingen ska höras vid utarbetandet av de nationella läroplanerna och i de regionala läroplanerna ska samiska barns och ungas bakgrund och behov beaktas. Sametingen ska inom fastställda ramar kunna utveckla undervisningens innehåll i samiska ämnen och om samisk historia, kultur, [natur],[traditionella/FI Sametinget] näringar och samhällsliv.~~

Staterna ska i samarbete med sametingen vidta åtgärder på utbildningsområdet för att öka kunskapen om samernas ställning och rättigheter som urfolk samt historia, språk och kultur.

Staterna ska erbjuda ~~samarbete med sametingen utarbeta~~ alternativa undervisningsmetoder för områden där det inte finns lärare med kunskap i samiska och där de samiska elevernas antal är ringa.

NO gav ett nytt förslag (se ovan)

SV: bland annat är hänvisningen till läroplan problematisk. Återkommer om NO förslag.

FI: Preliminärt ok, återkommer.

Art 24 Forskning

Staterna ska skapa goda förutsättningar för forskning och forskningssamverkan av betydelse för det samiska samhället. Sådan forskning ska bedrivas med beaktande av vedertagna forskningsetiska regler och med hänsyn till de internationella principer som anammats gällande forskning om urfolk.

NO: ok, men återkommer om helheten

Art. 25 Medier

Staterna ska verka för ett brett medieutbud på samiska.

Staterna ska, så långt möjligt, med hänsyn tagen till mediernas oberoende, se till att samerna ges möjlighet att skapa och använda sina egna medier.

~~Staterna ska uppmuntra samarbete mellan medier som erbjuder ett medieutbud på samiska.~~

- sista stycket flyttas till samarbetsartikeln (som ska flyttas till slutet av detta kapitel)

Kapitel VI

Ordförandetext (FI) Genomförande av konventionen

Ordförandetext (FI): Art. 44 Samarbetsråd av ministrar och sametingspresidenter

Ordförandetext (FI)

~~De Ministrarna ansvariga för samiska frågor~~ ministrarna från Finland, Norge och Sverige samt sametingspresidenterna från vart och ett av dessa tre länder ska hålla regelbundna möten.

Detta samarbete ska främja ändamålet med denna konvention enligt artikel 1. Vid mötena ska genomförandet av denna konvention ~~samt andra aktuella samiska ärenden av gemensamt intresse~~ behandlas.

Ordförandetext (FI) Art. 45 Uppföljning av konventionens genomförande

Ordförandetext (FI)

Nordiska ämbetsmannainstitutet ska följa genomförandet av denna konvention genom dialog mellan de tre staterna och sametingen.

I detta syfte kan ämbetsmannainstitutet utse särskilda arbetsgrupper där både ländernas regeringar och sameting ska vara representerade. Dessa arbetsgrupper ska höra ländernas regeringar, sametingen samt vid behov oavhängiga sakkunniga. En dylik arbetsgrupp kan kalla representanter för nationella människorättsinstitutioner och andra organ att delta i arbetsgruppernas arbete i egenskap av observatörer.

En arbetsgrupp kan utses till exempel för att göra en tematisk utredning, en nordisk jämförelse eller för att ordna ett diskussionsmöte som hänför sig till genomförandet och tolkningen av denna konvention. Teman för utredningarna och jämförelserna ska väljas på initiativ av sametingen och regeringarna turvis.

Nordiska ämbetsmannainstitutet kan till ländernas regeringar och sameting framlägga förslag som främjar konventionens ändamål.

Nordiska ämbetsmannainstitutet ska i sina stadgar närmare reglera ovan nämnda arbetsgruppers verksamhet.

Genomförandet av denna konvention ska följas av en [arbets/sakkunnig/kommitté]grupp knuten till NÅS. Efterföljandet ska ske genom öppen dialog mellan de tre staterna och de tre sametingen. Arbetsgruppen ska bestå av sex ledamöter. Staterna utnämner en ledamot var och de tre sametingen utnämner en ledamot var.

XX handlägger tematiska frågor och sametingens rapporter. Sametingen ska i samband med sammanställandet av dessa rapporter höra det samiska civilsamhället.

Arbetsgruppen ska kunna lämna förslag och rapporter till ländernas regeringar och sameting som främjar konventionens ändamål.

Arbetsgruppen bestämmer om sina egna stadgar och reglerar i sina stadgar närmare ovan nämnda verksamhet.

Muotoiltu: Fontti: OrigGarmnd BT, 12 pt

Muotoiltu: Väli Jälkeen: 10 pt

ALLA återkommer.

Ordförandetext (FI): Art. 46 Nationellt genomförande

Ordförandetext (FI)

I syfte att försäkra sig om en så enhetlig tillämpning av denna konvention som möjligt skall staterna göra bestämmelserna i konventionen direkt tillämpliga som nationell lag.

ok att stryka

Muotoiltu: Fontti: Ei Kursivoitu

Ordförandetext (FI) Art. 46 Utgifter för uppföljning av konventionen

Ordförandetext (FI)

Utgifter som uppstått i samband med uppföljandet av konventionens genomförande enligt artikel 45 ska delas mellan de tre staterna i lika andelar eller enligt särskilt avtal förhållande till antalet samer som är röstberättigade i respektive lands sametingsval.

Kapitel VII

Ordförandetext (FI) Övriga bestämmelser

Ordförandetext (FI): Art. 47 Sametingens godkännande

Ordförandetext (FI)

Denna konvention ska innan efter undertecknandet föreläggas de tre sametingen för godkännande.

(Ytterligare föreslår FI att förhandlingsprocessen beskrivs i preambeln och att bland annat sametingens deltagande i förhandlingarna nämns.)

NO föreslår "innan" istället för "efter"

SV: FI förslag ok, men NO förslag också ok om bättre för NO

Ordförandetext (FI) Art. 48 Ratifikation

Ordförandeskapets (FI) överväganden:

Ordförandetext (FI)

Efter att sametingen godkänt konventionen i enlighet med artikel 47 ska staterna Denna ratificera denna konvention ska ratificeras. Regeringarna för inte ratificeringen av denna konvention vidare innan de tre sametingen lämnat sådant godkännande som avses i artikel 47.

Arbeta vidare på detta nya förslag av SV via sekretariaten. Kolla om ok.

NO: beakta förslag på att ha godkännandet av sametingen innan underteckning av konvention. Återkommer.

FI: återkommer.

Ordförandetext (FI): Art. 49 Ikraftträdande

Ordförandetext (FI)

Konventionen träder i kraft trettio dagar efter den dag då samtliga parter har deponerat sina ratifikationsinstrument~~ratifikationsinstrumenten har deponerats~~ i det norska utrikesdepartementet.

Det norska utrikesdepartementet ska underrätta de övriga parternaregeringarna~~och de tre sametingen~~ om deponeringen av ratifikationsinstrumenten och om tidpunkten för konventionens ikraftträdande. Parterna ansvarar för att underrätta sametingen.

Ordförandetext (FI) Art. 50 Ändringar i konventionen

Ordförandeskapets (FI) överväganden:

Ordförandetext (FI)

Ändringar i denna konvention görs i samverkan med de tre sametingen och med iakttagande av bestämmelsen i artikel 47.

En ändring av konventionen träder i kraft trettio dagar efter den dag då avtalsparterna har meddelat det norska utrikesdepartementet att ändringarna har godkänts av dem.

Ordförandetext (FI) Art. 51 Uppsägning

Ordförandetext (FI)

En part kan säga upp konventionen genom skriftligt meddelande härom till det norska utrikesdepartementet som meddelar de övriga ~~parterna och sametingen~~ om mottagandet av dylikt meddelande och om dess innehåll.

En uppsägning gäller endast den part som har lämnat in uppsägningen och den träder i kraft sex månader efter den dag då det norska utrikesdepartementet mottagit meddelandet om uppsägningen.

NO: artikel om uppsägning ok, men eventuellt annan formulering, ifr ILO 169, renbeteskonventionen o andra. NO återkommer med förslag.

SV: ok sätta in tidsgräns eller liknande

FI: hellre inte tidsgräns; jfr människorättskonventioner

Ordförandetext (FI) Art. 52 Deponering av originaltexten och undertecknande

Ordförandetext (FI)

Original exemplaren av denna konvention deponeras hos det norska utrikesdepartementet, som ska tillställa de övriga ~~parterna regeringarna och de tre sametingen~~ bestyrkta kopior därav. Parterna ansvarar för att tillställa sametingen bestyrkta kopior av konventionen.

Till bekräftelse av detta har avtalsparternas ombud undertecknat denna konvention.

Konventionen ska göras tillgänglig på alla samiska språk.

Utfärdad i den 20- - på svenska, norska, finska och nordsamiska.

SV, NO o FI återkommer (via sekretariaten).

Undertecknande av avtal
Norge, Sverige, Finland

Datum
Plats
Gäller från

